

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Γιατί ο Οδυσσέας θέλησε να κατεβεί στον Άδη;
2. Ποιο μάνη συναντά εκεί και τι του προφητεύει; (εικόνα 1).
3. Με ποιο τρόπο σώζει ο Οδυσσέας τους συντρόφους του από τις Σειρήνες;

ΕΝΟΤΗΤΑ 6

ΟΙ ΠΕΡΙΠΕΤΕΙΕΣ ΤΟΥ ΟΔΥΣΣΕΑ

4. Στο νησί του Ήλιου, στο νησί της Καλυψώς και στο νησί των Φαίακων

Μετά από πολλά μερόνυχτα στη θάλασσα, έφτασαν **στο νησί του θεού Ήλιου**. Εκεί έβοσκαν τα παχιά **βόδια** του θεού. Θυμήθηκε τότε ο Οδυσσέας του Τειρεσία τα λόγια και παρακαλούσε τους συντρόφους του να φύγουν μακριά απ' το νησί αυτό. Μα εκείνοι ήταν πολύ κουρασμένοι και δε δέχονταν. Όταν τους τέλειωσαν τα τρόφιμα, έμειναν μερικές μέρες νηστικοί. Μια μέρα όμως, που ο Οδυσσέας κοιμόταν, έσφαξαν μερικά βόδια και τα έψησαν. Όταν ξύπνησε ο Οδυσσέας τρόμαξε, μα ήταν αργά. Φεύγοντας απ' το νησί του Ήλιου ο Δίας τούς έστειλε άγρια **καταιγίδα** και κύματα θεόρατα. Ένα αστροπελέκι χτύπησε το καράβι και το διέλυσε. Πνίγηκαν όλοι. Μόνο ο Οδυσσέας γλίτωσε. Πιασμένος από ένα ξύλο παράδερνε στη θάλασσα δέκα ολόκληρα μερόνυχτα. Τέλος, τα κύματα τον έβγαλαν στο νησί της νύμφης Καλυψώς.

Η Καλυψώ τον πήρε στη σπηλιά της και τον φρόντισε. Όταν συνήλθε, όμως, δεν τον άφηνε να φύγει. Επτά ολόκληρα χρόνια τον κράτησε στο νησί της. Ώσπου τον λυπήθηκε η Αθηνά και παρακάλεσε τον πατέρα της, το Δία, να τον βοηθήσει. Εκείνος έστειλε τον Ερμή στην Καλυψώ και τη διέταξε ν' αφήσει τον Οδυσσέα να φύγει.

Έφτιαξε λοιπόν μια **σχεδία** ο Οδυσσέας και ξανοίχτηκε στο πέλαγος. Δέκα επτά μέρες ταξίδευε και κόντευε να φτάσει στην Ιθάκη. Τότε όμως τον είδε ο **Ποσειδώνας**, που έτυχε να περνάει από εκεί. Χτύπησε με την τρίαίνα τη θάλασσα και σήκωσε κύματα τεράστια. Διαλύθηκε η σχεδία κι ο Οδυσσέας βρέθηκε στη θάλασσα. Δυο μέρες και δυο νύχτες κολυμπούσε και τον έδερναν τα κύματα. Την τρίτη μέρα με τη βοήθεια μιας νεραίδας, της Λευκοθέας, βγήκε σ' ένα ακρογιάλι. Ξάπλωσε κάτω από μια ελιά, σκεπάστηκε με φύλλα και κοιμήθηκε βαθιά. Είχε φτάσει στο **νησί των Φαίακων**.

Τον ξύπνησαν την άλλη μέρα κάποιες χαρούμενες φωνές. Ήταν η βασιλοπούλα **Ναυσικά**, που είχε πάει με τις φίλες της να πλύνουν κι, αφού τελείωσαν, έπαιζαν τόπι. Η Ναυσικά λυπήθηκε τον ξένο και τον οδήγησε στο παλάτι του πατέρα της, του Αλκίνοου. Ο Αλκίνοος τον φιλοξένησε κι όταν κάθισαν να φάνε, ο **μουσικός** του παλατιού, ο Δημόδοκος, έπαιζε τη λύρα του και τραγουδούσε τα κατορθώματα των Αχαιών στην Τροία. Ο Οδυσσέας τότε συγκινήθηκε, τους φανέρωσε ποιος ήταν και τους διηγήθηκε τις περιπέτειές του.

Την άλλη μέρα οι Φαίακες ετοίμασαν καράβι και το σούρουπο ξεκίνησαν να πάνε τον

Οδυσσέα στην Ιθάκη, την πατρίδα του. Όλη τη νύχτα ταξιδεύανε. Χαράματα έφτασαν στην Ιθάκη. Ο Οδυσσέας κοιμόταν και γι' αυτό τον σήκωσαν στα χέρια και τον ξάπλωσαν στην αμμουδιά. Έβαλαν δίπλα του τα δώρα που του χάρισαν κι έφυγαν.

ΕΝΟΤΗΤΑ 6

ΟΙ ΠΕΡΙΠΕΤΕΙΕΣ ΤΟΥ ΟΔΥΣΣΕΑ

1. Η ανοησία των συντρόφων

Γιατί μονάχοι χάθηκαν από δικό τους κρίμα,
οι άσεβοι, που φάγανε τ' Ουρανοδρόμου Ήλιου
τα βόδια και τους στέρησε του γυρισμού τη μέρα.

Όμηρος, *Οδύσσεια α 7-9*, μτφ. Ζ. Σίδηρης

Αφού μας μέναν παξιμάδια
τι κακοκεφαλιά
να φάμε στην ακρογιαλιά
του ήλιου αργά γελάδια....

Γ. Σεφέρης, *Οι σύντροφοι στον Άδη*

2. Οδυσσέας και Καλυψώ.

Έργο ζωγραφικής της νεότερης εποχής.

3. Καλυψώ και Οδυσσέας

ΚΑΛΥΨΩ: «Γιε του Λαέρτη, πολύτροπε Οδυσσέα,
θέλεις λοιπόν γρήγορα να πας στο σπίτι σου και στη γλυκιά πατρίδα;
Αν όμως ήξερες τι βάσανα σε περιμένουν, ώσπου να φτάσεις στην πατρίδα σου,
θα προτιμούσες να μείνεις στο νησί μου κι εγώ θα σε έκανα αθάνατο.
Εσύ όμως λαχταράς πολύ να δεις την Πηνελόπη.
Νομίζω όμως πως κι εγώ δεν είμαι πιο άσχημη από κείνη».

ΟΔΥΣΣΕΑΣ: «Συγχώρεσέ με, Καλυψώ.
Θνητή είναι η Πηνελόπη κι εσύ αθάνατη θεά πιο όμορφη από κείνη.
Κι όμως εγώ το θέλω και το λαχταρώ σπίτι μου να γυρίσω.
Κι αν, όπως λες, κάποιος από τους θεούς θέλει να με τσακίσει μες στο πέλαγος,
κι αυτό θα το αντέξω, όπως τόσα και τόσα βάσανα που έχω περασμένα
στις μάχες και στα κύματα».

Όμηρος, *Οδύσσεια ε 223-248* (διασκευή)

ΕΝΟΤΗΤΑ 6

ΟΙ ΠΕΡΙΠΕΤΕΙΕΣ ΤΟΥ ΟΔΥΣΣΕΑ

2. Ο Οδυσσέας, η θεά Αθηνά και η Ναυσικά.
Από αρχαίο ελληνικό αγγείο.

5. Οι Φαίακες τιμούν τον Οδυσσέα με χορό και τραγούδι

Ίσιωσαν τόπο του χορού κι ανοίξανε το μέρος.
Κι ο κράχτης τη γλυκόλαλη έφερε την κιθάρα
για το Δημόδοκο, κι αυτός στη μέση πήγε τότε
κι ολόγυρά του στάθηκαν πρωτόχνουδοι λεβέντες,
όλοι τεχνίτες στο χορό κι άρχισαν να χορεύουν,
χτυπώντας με τα πόδια τους τη γη, που λες πετούσαν
φωτιές, και θάμαζε ο θεϊκός Δυσσέας, να τους βλέπει.
Κι άρχισε ο Δημόδοκος παίζοντας γλυκά να τραγουδήσει.

Όμηρος, *Οδύσσεια θ 270-276*, μτφ. Ζ. Σίδηρη

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Τι συμβουλεύει ο Οδυσσέας τους συντρόφους του, μόλις φτάνουν στο νησί του Ήλιου; Τι κάνουν αυτοί; Χαρακτηρίζω τη συμπεριφορά τους (κείμενα 1).
2. Ποιες γυναίκες συναντά ο Οδυσσέας στις περιπλανήσεις του και πώς του συμπεριφέρονται;
3. Διαβάζουμε το κείμενο 3 και συζητάμε στην τάξη για την απόφαση που πήρε ο Οδυσσέας.

ΕΝΟΤΗΤΑ 6

ΟΙ ΠΕΡΙΠΕΤΕΙΕΣ ΤΟΥ ΟΔΥΣΣΕΑ

5. Ο Οδυσσέας στην Ιθάκη

Όταν ο ήλιος ανέτειλε, ξύπνησε ο Οδυσσέας. Όμως υπήρχε ομίχλη γύρω του και δεν κατάλαβε πως ήταν στην Ιθάκη. Ήρθε τότε η θεά **Αθηνά**, σκόρπισε την ομίχλη κι ο Οδυσσέας κατάλαβε πως βρισκόταν επιτέλους στην Ιθάκη. Γονάτισε κλαίγοντας και φίλησε το χώμα της πατρίδας του και η Αθηνά τού είπε: «Οδυσσέα, στο παλάτι σου έχουν μπει πολλοί μνηστήρες, που κάθε μέρα τρώνε και πίνουν και θέλουν να